

KINCS

| KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
| ÉS A CSALÁDOKÉRT

A magyarok közérzete

***A KINCS longitudinális országos reprezentatív
vizsgálatának eredményei
2020. november – 2022. szeptember között***

2022. október

www.koppmariaintezet.hu

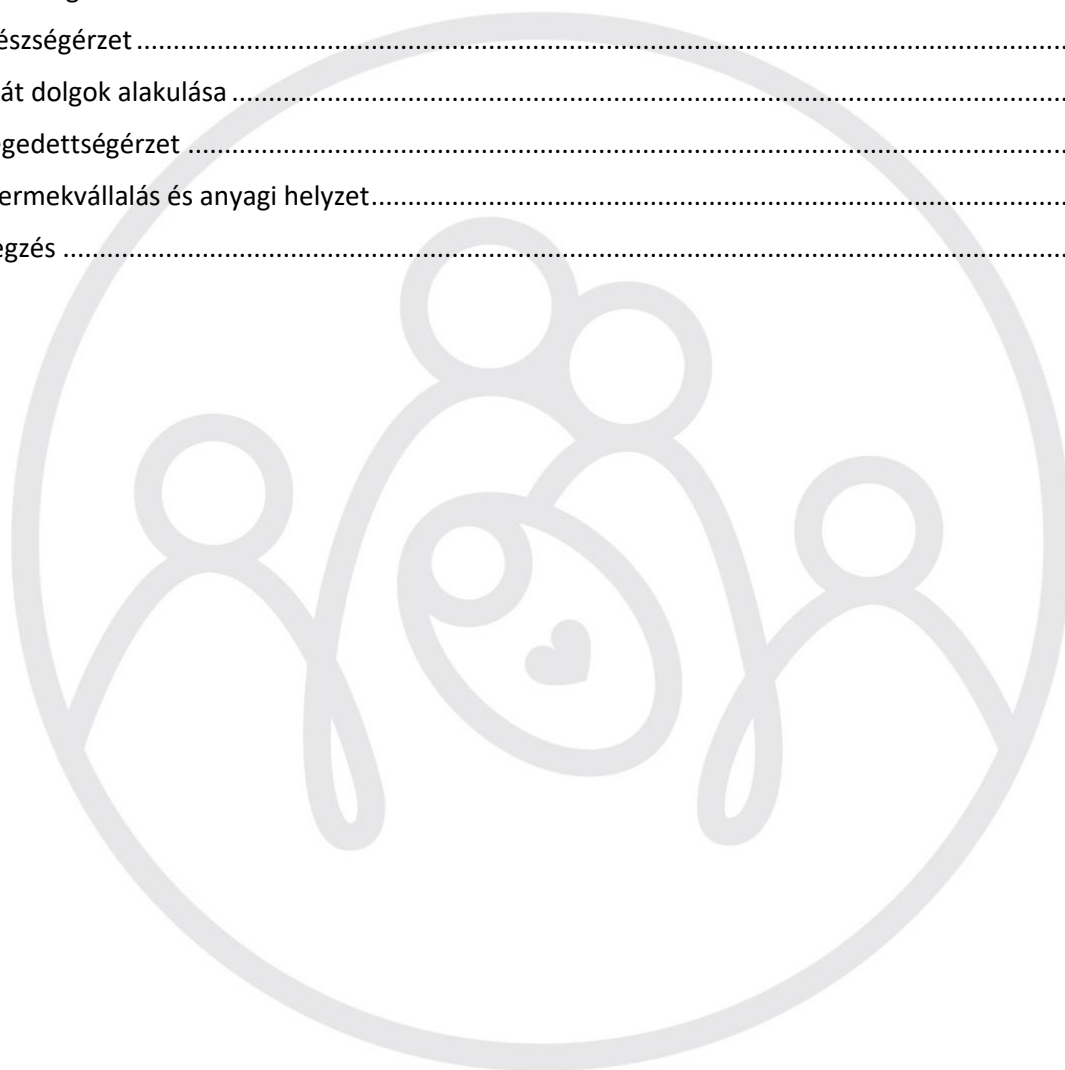
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	3
Eredmények	9
Főátlagok.....	9
Boldogságérzet.....	11
Biztonságérzet.....	13
Egészségérzet.....	15
Saját dolgok alakulása	17
Elégedettségérzet	19
Gyermekvállalás és anyagi helyzet.....	21
Összegzés	22

Vezetői összefoglaló

A kutatás célja, hogy feltáró jelleggel megvizsgálja a 18 év feletti magyar lakosság közérzetét különböző demográfiai változók mentén (iskolai végzettség, családi állapot, kor, településtípus, gyermekszám)¹. A kutatássorozat minden adatfelvétel esetén egyrészt aktuális eseményekkel kapcsolatban kéri ki a válaszadók véleményét, másrészt a kérdések között szerepel egy állandó blokk is, a közérzetre vonatkozó kérdések, melyek változatlan formában ismétlődnek. A közérzettel kapcsolatos tényezőket a válaszadóknak 1-től (teljesen negatív) 10-ig (teljesen pozitív) terjedő skálán kellett értékelniük.

Főátlagok

- Az elmúlt közel két év során a magyarok egy tízfokú skálán átlagosan 7,1-re értékelték közérzetüket. A magyar emberek a pandémia, az orosz-ukrán háború és a kibontakozó energiaválság ellenére alapvetően jól érzik magukat és kiegyensúlyozottak.
- 2021 októbere és 2022 februárja között jobban érezték magukat az emberek (7,3). A 13. havi nyugdíj egyösszegű kifizetése, a 25 év alattiak szja-mentessége, illetve a családok szja-visszatérítése biztonságot, stabilitást nyújtott mind a fiataloknak, mind a gyermeket nevelőknek, illetve a nyugdíjasoknak is, ami az általános hangulatot javította.
- 2022 februárja és júniusa között a szomszéd országban kialakult háborús helyzet a magyarok általános közérzetében még nem érzékeltette hatását, számottevő változást nem okozott.
- Idén júliusban és augusztusban viszont az emberek általános hangulatán már látszott a háború és az uniós szankciók miatt kialakult energiaválság hatása. Az emberek közérzete kis mértékben romlott, a közérzet átlaga 7,1-ről 6,7-re csökkent, ami a legalacsonyabb érték a felmérés közel két éve során, viszont ez az érték összességében még így is pozitív.
- Az energiaárak nyári változása miatti hangulatromlás szeptemberre megállt, sőt kis mértékben javult az emberek általános hangulata (6,9).

---

¹ Kivéve 2021. október, ahol N=500.

- 2020 novembere óta az emberek jellemzően boldogok voltak (a vizsgált 21 hónap átlagában a 10 fokú skálán: 7,4), biztonságban érezték magukat (7,2), egészségesnek érezték magukat (7), a saját dolgaik alakulását is pozitívan értékelték (6,9), és az életükkel is elégedettek voltak (6,8).

Boldogságérzet

- A legfontosabb megállapítás, hogy a kiskorú gyermek a családban valódi boldogságforrást jelent. A 18 év alatti gyermeket nevelő szülők ugyanis kiemelkedően boldogok (8), míg akinek nincs kiskorú gyermeke, azok boldogságérzete átlagosan 7,1.
- Családi állapot tekintetében a házások, a stabil párkapcsolattal rendelkezők a legboldogabbak (7,9). Ezzel szemben az elváltak 6,6-os, az egyedülállók pedig 6,9-es értéket adtak a kérdésre az elmúlt közel két év során.
- A fiatalabb válaszadók boldogabbak, mint az idősebbek, a 18–29 évesek 7,9-es értéket adtak, míg a 65 évnél idősebbek átlagosan 6,8-cal jellemezték boldogságérzetüket.

Biztonságérzet

- A magyar emberek biztonságérzete magas volt az elmúlt két év során (7,2), se a járvány, se a háború nem rontotta érdemben.
- 2021 októberétől tovább javult az alapvetően magas biztonságérzet, és jellemzően 7,7-7,4 között mozgott 2022 júliusáig, aminek a pandémia után növekvő gazdasági környezet, a bevezetett kormányzati intézkedések (13. havi nyugdíj, szja-visszatérítés, 25 év alattiak szja-mentessége) és az ezek nyomán erősödő stabilitás lehettek az okai.
- Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy míg 2022 júniusában még átlagosan 7,4-re értékelték az emberek a biztonságérzetüket, addig júliusban a szankciók hatására megemelkedő energiaárak miatt érezhető elbizonytalanodás következett be, és ez az érték 6,6-ra csökkent, ami 0,6 ponttal kevesebb, mint az elmúlt 2 év átlaga.
- A kialakuló helyzetre adott kormányzati intézkedések hatása – benzinárstop, kamatstop, élelmiszerárstop meghosszabbítása, a tűzifa- és barnaszénprogram, valamint a rezsizabályok pontosítása – látszik szeptemberben (6,8), amikor újra növekedés volt tapasztalható, és némileg javult az érték.

- A férfiak (7,4) az elmúlt közel két évben némileg nagyobb biztonságban érezték magukat, mint a nők (7,0). Az erősebbik nem a háború kitörését is kisebb megrázkódtatással vette tudomásul, mint a hölgyek (7,7-ről 7,4-re), akiknél jelentősebb volt a február-május közötti visszaesés (7,6-ről 7-re). A háborútól eltérően mindkét nem esetében jelentős negatív hatást okozott júliusban a szankciók miatt kialakult energiaválság (férfi 6,8 és a női 6,5). A megváltozott helyzetre adott kormányzati döntések nagyobb hatással voltak a férfiak biztonságérzetére, mint a nőkére. Elmondható, hogy a férfiakat jobban megnyugtatták az intézkedések, szeptemberben már 7,2-es átlagot adtak. A nők esetében nem történt változás a biztonságérzet tekintetében (6,5).

Egészségérzet

- Az emberek többsége egészségesnek gondolja magát. Átlagosan 7-es értékkel jellemzik egészségüket.
- A koronavírus járvány idején, 2021 februárjában volt a legalacsonyabb mért érték (6,8), viszont összességében az emberek még ekkor is inkább egészségesnek érezték magukat.
- A leegészségesebbnek 2021 decemberében érezték magukat a válaszadók, (7,2) amire a karanténmentes ünnepek adhatnak magyarázatot, hiszen ez volt az első karácsony a járvány kezdete óta, amit az emberek korlátozások nélkül együtt tölthettek.
- Minél fiatalabb valaki, annál egészségesebbnek érezte magát, míg a legfiatalabbaknál, (a 18–29 éveseknél) 7,7 és 8,4 között mozogtak az értékek, addig a legidősebb, nyugdíjas korcsoportban 5,5 és 6,1 között.
- Az egészségérzet szorosan összekapcsolódik a gyermekneveléssel, az ezzel járó öröm és boldogság kihat a testi-lelki egészségre. Azok a szülők, akik 18 év alatti gyermeket nevelnek, sokkal egészségesebbnek érzik magukat, mint akiknek 18 évnél idősebb gyermekeik vannak: az előbbieket 7,7-re értékelték az egészségi állapotukat, míg az utóbbiak csupán 6,2-es átlagot adtak.

Saját dolgok alakulása

- Összességében a válaszadóknak saját bevallásuk szerint jól alakultak a dolgaik, hiszen az elmúlt közel két évet átlagosan 6,9-re értékelték.

- Az emberek még a pandémia idején is magas, 6,7-7,1-es értékeket adtak, majd 2021 októberében az ország kedvező gazdasági helyzete miatti intézkedések – 13. havi nyugdíj, szja-visszatérítés – bejelentése, és a kifizetések folyósítása tovább emelte a kedvező hangulatot (7,2).
- A 2022 júliusi energia árváltozás a saját dolgok alakulására is rányomta a bélyegét, 6,4-re esett az érték, azonban az uniós szankciók hatására romló társadalmi környezetben a kormány intézkedései (benzinárstop, élelmiszerárstop meghosszabbítása, kamatstop, a tűzifa- és barnaszénprogram) javíthattak, hiszen augusztusban és szeptemberben már némileg kedvezőbb színben látták az emberek a dolgaik alakulását.
- Település szerint vizsgálva az látszik, hogy a szankciók miatt változó energiaárak jobban rontották a budapestiek véleményét (6,2), mint a többi településtípuson élőkét (6,4-6,6).
- Másik érdekesség, hogy az ország kedvező gazdasági helyzetének hatására biztosított szja-visszatérítés és a 13. havi nyugdíj ellenére, 2022 februárjában az egyik legalacsonyabb értéket adták a fővárosiak (6,8) szemben a többi településtípus kiugró 7,2-7,3-as értékével.

Elégedettségérzet

- A megkérdezettek az elmúlt közel két évben jellemzően elégedettek voltak az életükkel (6,8).
- A legkevésbé a pandémia időszakában voltak elégedettek (6,5-6,8), majd az ország újraindulásával és a gazdasági stabilitás helyreállításával egyidejűleg, az szja-visszatérítés és 13. havi nyugdíj bejelentésével, majd kifizetésével jelentősen nőtt az elégedettség (7-7,2-re).
- A kialakult energiaválságjúliusban itt is rontott a hangulaton (6,6), de a pandémia harmadik hulláma alatti mélypontot nem érte el (6,5).
- Az élettel való elégedettség szoros összefüggést mutat a családdal, hiszen a kisgyermeket nevelők (7,6) voltak a legelégedettebbek. Itt különösen érdekes, hogy a 2021 áprilisában, a pandémia idején az iskolák, óvodák újranyitásának hírére rekordmagasra (8,4) szökkent körükben az elégedettség mértéke.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

Gyermekvállalás és anyagi helyzet

- Az elmúlt közel két évet vizsgálva 2022 februárjában, a családi szja-visszatérítés egyösszegű kifizetésének hónapjában számoltak be a legnagyobb mértékben a gyermekesek a jövedelmük növekedéséről. Legnagyobb arányban a kétgyermekesek (57%) mondták ezt, őket követik a nagycsaládosok, valamint az egygyermekesek (47%).
- Az életszínvonal változását vizsgálva azt látjuk, hogy a családokban - gyermekszámtól függetlenül - a jövedelem emelkedés együtt járt az életszínvonal emelkedéssel.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

A kutatásról

A KINCS longitudinális vizsgálata 2020 novemberében indult, és idáig összesen huszonegy hónapban történt adatfelvétel. A kutatás minden esetben 1000 fő telefonos (CATI) megkérdezésével történt², a huszonkét minta reprezentatív a 18 évesnél idősebb lakosságra nem, kor, településtípus és iskolai végzettség szerint. A kutatás célja, hogy feltáró jelleggel megvizsgálja a 18 év feletti magyar lakosság közérzetét különböző demográfiai változók mentén (pl: iskolai végzettség, családi állapot, kor, településtípus, gyermekszám).

Adatfelvételek időpontjai:

1.	2020.	November 3 – 5.
2.		December 7 – 10.
3.	2021.	Január 14 – 18.
4.		Február 17 – 19.
5.		Március 18 – 20.
6.		Április 14 – 16.
7.		Május 20 – 22.
8.		Június 20 – 22.
9.		Július 14 – 16.
10.		Augusztus 4 – 6.
11.		Szeptember 15 – 18.
12.		Október 20 – 29.
13.		December 1 – 11.
14.	2022.	Január 5 – 13.
15.		Február 16 – 23.
16.		Április 13 – 22.
17.		Május 5 – 13.
18.		Június 9 – 22.
19.		Július 13 – 22.
20.		Augusztus 10 – 26.
21.		Szeptember 8-16.

A kutatás az alábbi kérdések mentén vizsgálta az emberek közérzetét:

- Egészeben véve mennyire tartja boldognak saját magát?
- Egészeben véve mennyire érzi magát biztonságban?
- Egészeben véve mennyire tartja egészségesnek saját magát?
- Egészeben véve az Ön életében jól alakulnak-e a dolgai?
- Egészeben véve Ön mennyire elégedett mostanában az életével?

² Kivéve 2021. október, ahol N=500.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Eredmények

Főátlagok

Az elmúlt közel két év alatt az emberek átlagosan 7,1-re értékelték közérzetüket egy 1-től 10-ig terjedő skálán. 2021 októbere és 2022 februárja között valamivel magasabb volt ez az érték: 7,3. A 2020-as év végéhez hasonló szigorúbb járványügyi intézkedések 2021 novemberében és decemberében elmaradtak. Így valószínűsíthető, hogy az ünnepek alatt az emberek kiegyensúlyozottabbak voltak, mivel újra együtt tudták tölteni a családtagjaikkal az ünnepeket. Idén februárban a gazdaság sikeres újraindítása lehetővé tette, hogy a kormány bőkezűen jutalmazza a gyermekes családokat és a nyugdíjasokat a 13. havi nyugdíj egyösszegű kifizetésével, illetve a családok szja-visszatérítésével. Ezek a támogató intézkedések biztos alapot adtak a gyermeket nevelőknek, valamint a nyugdíjasoknak, ami az általános hangulatot is pozitív irányba terelte.

A február végén kitört orosz-ukrán háború alapvetően megváltoztatta a világgazdasági kilátásokat. Az infláció számos országban több évtizedes csúcsokat döntött meg. A háború, majd a szankciók bevezetése az infláció emelkedésén kívül a nyersanyag- és az energiaárak drasztikus növekedéséért is felelős. Az adatok alapján elmondható, hogy 2022 februárja és júniusa között a kialakult háborús helyzet még nem érzékeltette hatását, a magyarok általános közérzetében számottevő változást nem okozott. A 2022. februári és júniusi főátlagokat vizsgálva csupán enyhe csökkenés látható a közérzet tekintetében (7,3→7,1). Az infláció mértéke és az élelmiszerárak emelkedése már jelentős volt, de a közérzet szempontjából még nem beszélhettünk releváns hangulatromlásról ebben az időszakban. A válsághelyzet ellenére nagymértékű változás nem mutatható ki, vagyis elmondható, hogy ekkor a magyarok hangulata kiegyensúlyozott maradt. Mindazonáltal idén júliusban és augusztusban az általános hangulat tükrözte az uniós szankciók miatt kibontakozó energiaválság hatását. Az emberek közérzet-átlaga júliusban 6,7 volt, ami a legalacsonyabb érték a felmérés közel két éve során, azonban ez az érték is összességében pozitívnak mondható, az emberek hangulata válságálló.³

³ <https://www.mnb.hu/letoltes/inflacios-alapmutato-aktualis-havi-ertekeles.pdf>

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A kormány a magyar családok és a gazdaság energiaellátásának védelmére, ez év július 13-án energia-veszélyhelyzetet hirdetett⁴, melynek egyik eleme, hogy az átlagfogyasztás mértékéig jár a kedvezményes áron kapható villamosenergia és földgáz (a kedvezményen felül a nagycsaládosok számára emelt mennyiségű földgázkeret is biztosított). Ez a kedvezmény Európában egyedülálló, így minden magyar háztartás jóval a piaci ár alatti összeget fizet a villany- és gázhasználatért. A kormány szeptemberben új intézkedéseket jelentett be a magyar emberek védelme érdekében, illetve a már meglévő intézkedések határidejét is meghosszabbította: ilyenek például a hatósági áras tűzifa- és barnaszénprogram, az élelmiszárstop, a kamatstop és a benzinárstop. Valószínűsíthetjük, hogy ezen intézkedések is hozzájárultak ahhoz, hogy szeptemberben az emberek általános hangulata nem romlott tovább, sőt kis mértékben még javult is (6,9).

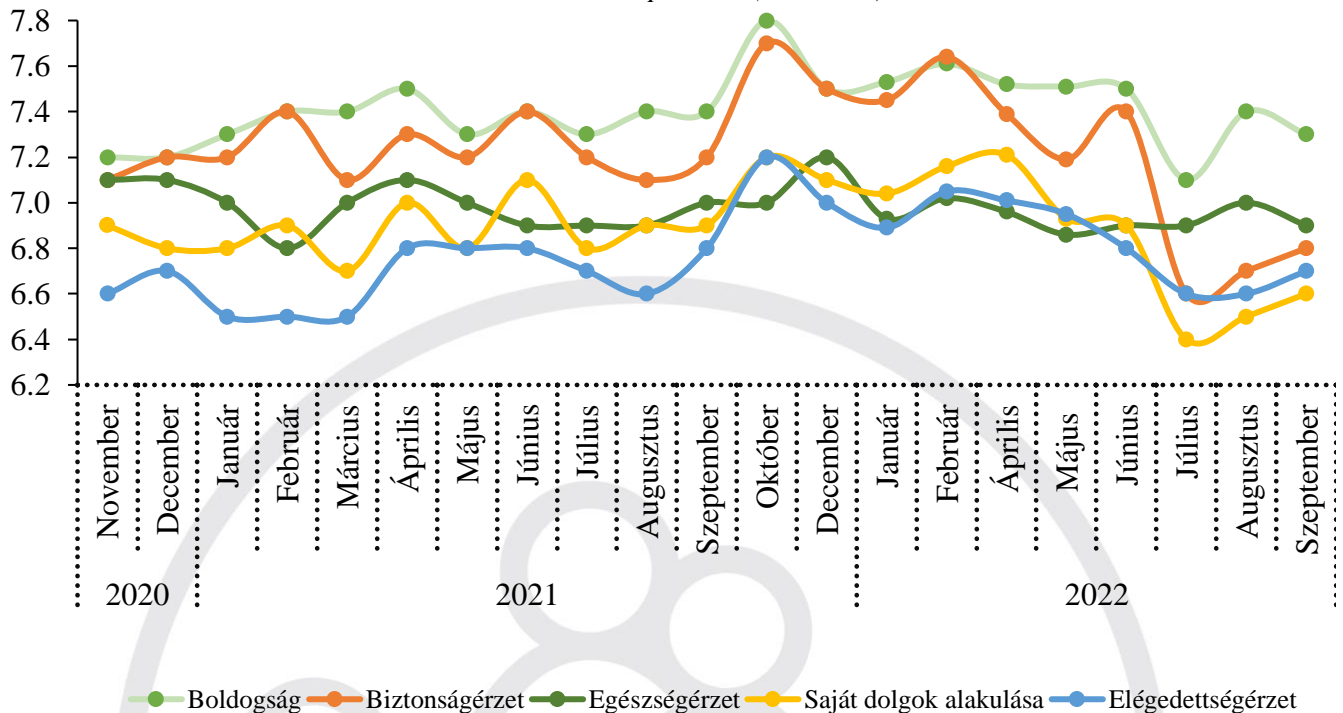
A magyarok a vizsgált 21 hónap átlagát tekintve kiemelkedően magas értékkel jellemezték a boldogságukat (7,4) és a biztonságérzetüket (7,3). 2021 októberében voltak a legmagasabbak ezek az értékek (7,8 és 7,7). A közel két év alatt pedig 2022 júliusában volt a legalacsonyabb a boldogságérzet (7,1), illetve a biztonságérzet (6,6) átlaga, amely összefüggésbe hozható a háború és a szankciók okozta energiaválsággal. Az egészségérzet a járványhelyzet után, a korlátozások megszűntét követő karácsonyon, 2021 decemberében volt a legmagasabb 7,2-vel, és a pandémia időszakában, a veszélyhelyzet miatt bevezetett rendkívüli intézkedések meghosszabbításakor (karantén), 2021 februárjában a legalacsonyabb (6,8). A saját dolgok alakulása szintén 2021 októberében ugrott a legmagasabb értékre (7,2), melyet még 2022 februárban és áprilisban is elért. Ezek az értékek is együtt mozogtak a gazdasági erősödés miatt bejelentett, majd februárban kifizetett 13. havi nyugdíjjal és szja-visszatérítéssel. A legalacsonyabb érték pedig idén júliusban volt (6,4), ami egyértelműen összekapcsolható a szankciók miatt kialakult energiaválsággal. Az elégedettségérzet ugyancsak 2021 októberében volt a legmagasabb, 7,2, míg a legalacsonyabb a pandémia idején, 2021 január–március között (6,5), ezt követően az oltakozás megkezdésével már emelkedett az érték.

---

⁴ <https://kormany.hu/hirek/a-kormany-energia-veszelyhelyzetet-hirdetett>

1. ábra: Egyéni étellel kapcsolatos tényezők megítélése, átlagok 2020. november – 2022. szeptember (N = 1000)

Megjegyzés: 2021 októberében, N=500

Boldogságérzet

A magyar emberek az elmúlt közel két évben alapvetően boldognak tartották magukat, átlagosan 7,4-gyel jellemezték boldogságukat egy tíz fokú skálán. Az adatok közül kiemelkedik a 2021. októberi és 2022. februári adatfelvétel, amikor 7,8-as és 7,6-os értéket adtak a válaszadók, azonban fontos megjegyezni, hogy az egyes hónapok között (2021. októbert és 2022. júliust kivéve) számottevő különbség nem látható. 2020 november–decemberben még valamivel alacsonyabb volt ez az érték (7,2) – valószínűsíthető, hogy az akkori szigorúbb járványügyi intézkedések állhatnak a háttérben –, azonban a pandémia ellenére is alapvetően jól érezték magukat az emberek. Az idén februárban kezdődő orosz-ukrán háború következtében sem csökkent az emberek boldogságérzete, átlagosan 7,5-tel jellemezték a hangulatukat. A válaszadók az elmúlt közel két év legalacsonyabb értékét 2022 júliusában adták, amikor 7,1-re értékelték az emberek a boldogságukat. Ez összefüggésben állhat a szankciók miatt jelentkező gazdasági hatásokkal, az energia veszélyhelyzet bejelentésével és a háborús inflációval.

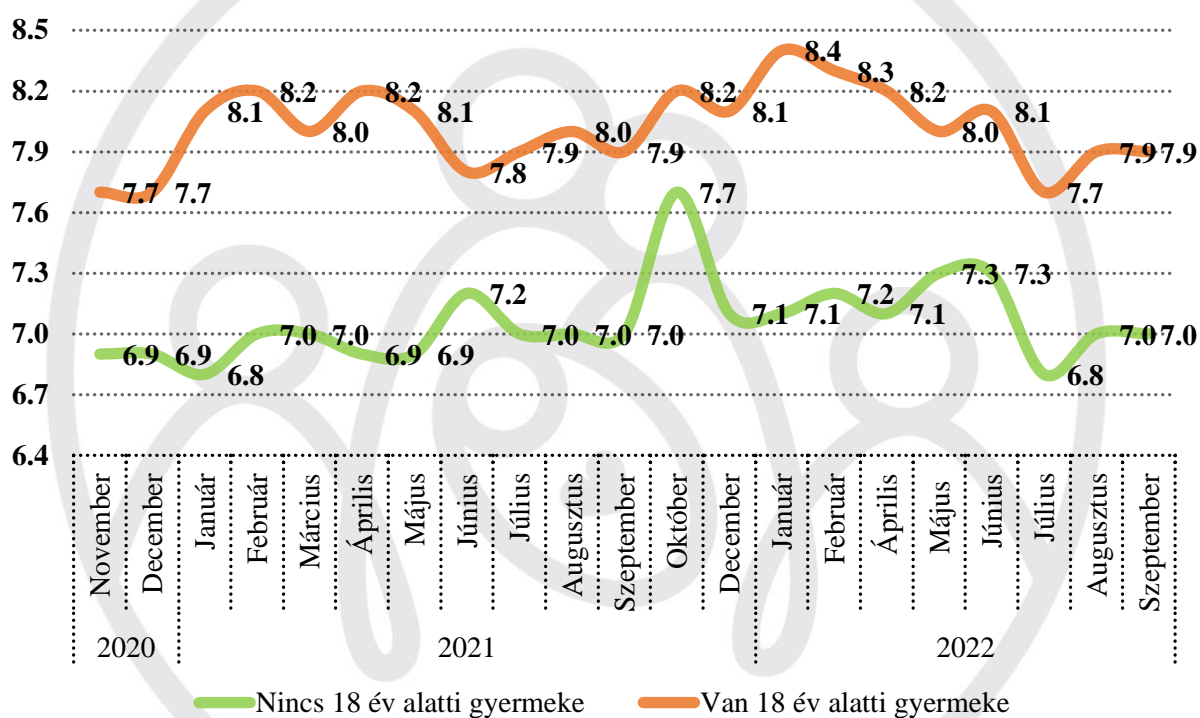

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Minél fiatalabbak a megkérdezettek, annál inkább boldogabbak: a 18–29 évesek átlagosan 7,9-cel, míg a 65 évnél idősebbek 6,8-cal jellemezték a hangulatukat. Ugyanakkor az iskolai végzettséggel párhuzamosan csökken a boldogságérzet: a diplomások átlagértéke 7,8, az alapfokú végzettségűeké 7,1. Az eredmények egyértelműen azt mutatják, hogy a kiskorú gyermek jelenléte a családban valódi boldogságforrást jelent. A 18 év alatti gyermeket nevelő szülők ugyanis kiemelkedően boldogok a 8,0 körüli átlagértékkel, míg a kiskorú gyermeket nem nevelők átlaga 7,1.

2. ábra: Boldogságérzet, 18 év alatti gyermekek szerint, átlagok 2020. november – 2022. szeptember (N = 1000)

Megjegyzés: 2021 októberében, N=500

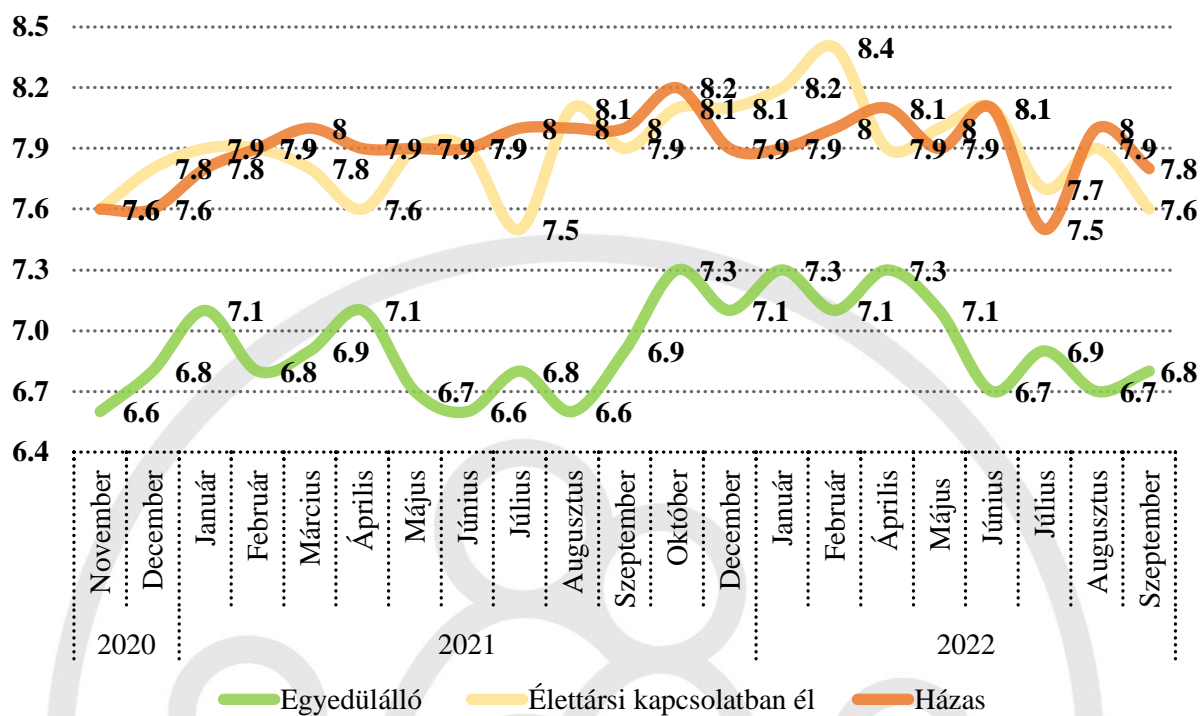
Az eredmények alapján azt is elmondhatjuk, hogy a házások, a stabil párkapcsolatban élők a legboldogabbak (7,9). Ezzel szemben az egyedülállók 6,9-re, az elváltak pedig 6,6-ra értékelték a boldogságukat. Az összes vizsgált csoport közül a kisgyermeket nevelők a legboldogabbak (8,5).

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

3. ábra: Boldogságérzet, családi állapot szerint, átlagok 2020. november – 2022. szeptember (N = 1000)

Megjegyzés: 2021 októberében, N=500

Összességében elmondható, hogy a gyermeknevelés, különösen a kisgyermek, valamint a házasság, a stabil párkapcsolat nagy mértékben pozitívan hat a megkérdezettek boldogságára; úgy tűnik, hogy a magyar emberek számára a gyermek a lelki egészséget támogató kincs, a boldogság forrása.

Biztonságérzet

Az adatok alapján elmondható, hogy Magyarországon biztonságban érzik magukat az emberek, hiszen átlagosan 7,2-es értéket adtak erre vonatkozóan. Annak ellenére magas ez az érték, hogy a szomszédos országban, Ukrajnában háború zajlik. Fontos kiemelni azonban, hogy a biztonságérzethez az anyagi biztonság is hozzátartozik, az adatok alapján pedig egyértelműen elmondható, hogy a 2022 júliusában tapasztalható energiaválság, valamint az élelmiszerárak emelkedése nyomot hagyott az emberek biztonságérzetén. Míg 2022 júniusában átlagosan 7,4 volt a válaszadók biztonságérzete, addig júliusban ez az érték 6,6-ra csökkent. A kialakuló helyzet miatt meghozott kormányzati intézkedések hatása – benzinárstop, élelmiszerárstop

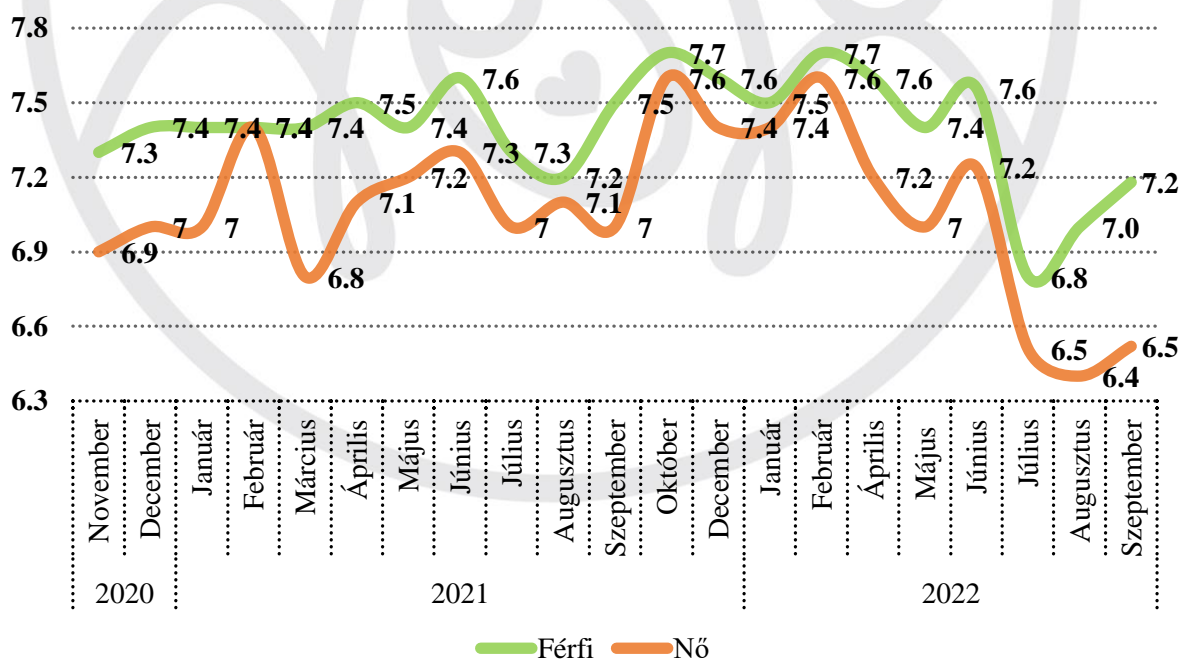
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

meghosszabbítása, kamatstop, tűzifa biztosítása, rezsizabályok pontosítása – már látszik augusztus és szeptember hónapokban (6,7-6,8), amikor újra növekedés volt tapasztalható, és némileg javult az emberek biztonságérzete.

A férfiak az elmúlt közel két évben nagyobb biztonságban érezték magukat, mint a nők. Néhány időszaktól eltekintve kis különbséggel, de együtt mozgott a két nem értéke. Az első jelentős eltérés 2021 márciusában volt, amikor a nők biztonságérzete jelentősen csökkent (7,4-ről 6,8-ra), míg a férfiaké változatlan maradt. Ennek feltehetően az oltások körüli bizonytalanság volt az oka. Az erősebbik nem a háború kitörését is kisebb megrázkódtatással vette tudomásul, mint a nők (7,7-ről 7,4-re), akiknél jelentősebb volt a február-május közötti visszaesés (7,6-ről 7-re). A háborúval ellentétben mindkét nem esetében jelentős negatív hatást okozott a szankciók miatti energiaválság (a férfi 6,8 és a női 6,5). A kialakuló helyzet miatt meghozott kormányzati intézkedések nagyobb hatással voltak a férfiak biztonságérzetére, mint a nőkére. Elmondható, hogy a férfiakat jobban megnyugtatták a kormány döntései, szeptemberben már 7,2-es átlagot adtak. A nők esetében nem történt változás a biztonságérzet tekintetében (6,5).

4. ábra: Biztonságérzet, nemek szerint, átlagok 2020. november – 2022. szeptember (N = 1000)

Megjegyzés: 2021 októberében, N=500

KINCS

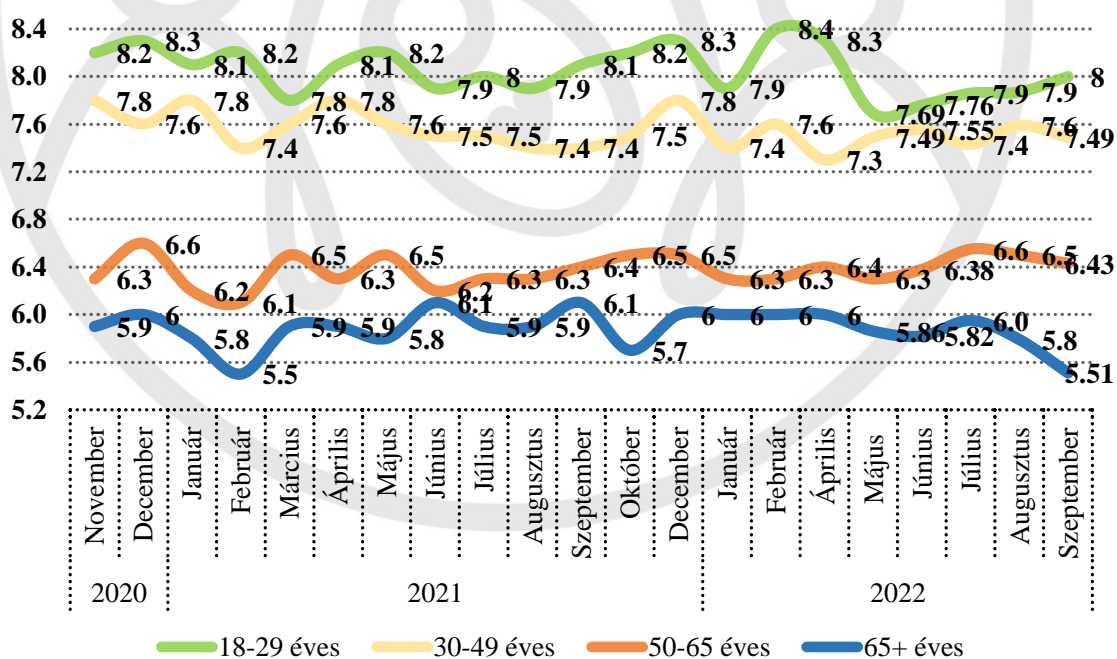
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Korcsoportok szerint vizsgálva az látható, hogy a fiatalok, a 18–29 évesek érzik magukat a leginkább biztonságban (8), az 50–65 évesek pedig a legkevésbé (6,8), míg a legidősebb (65 évnél idősebb) korosztály 7,2-es értéket adott erre a kérdésre, tehát elmondhatjuk, hogy a nyugdíjas korú válaszadók is alapvetően biztonságban érzik magukat. A háborús konfliktus ellenére a kiskorú gyermeket nevelők nagyobb biztonságban érzik magukat, mint akiknek 18 évnél idősebb gyermekeik vannak: az előbbiek 7,4-re értékelték a biztonságérzetüket, míg az utóbbiak 6,9-es átlagot adtak.

Egészségérzet

A megkérdezettek többsége egészségesnek érzi magát, hiszen a vizsgált 21 hónap során átlagosan 7-es értéket adtak az 1-től 10-ig terjedő skálán. Legkevésbé 2021 februárjában (6,8), a karantén idején, leginkább pedig 2021 decemberében (7,2) érezték magukat egészségesnek az emberek, amire a járványidőszak vége, a karanténmentes ünnep adhat magyarázatot, hiszen ez volt az első karácsony, amit az emberek korlátozások nélkül együtt tölthettek.

5. ábra: Egészségérzet, korcsoportok szerint, átlagok 2020. november – 2022. szeptember (N = 1000)

Megjegyzés: 2021 októberében, N=500

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Legnagyobb mértékben a kor és az iskolai végzettség befolyásolja az egészségérzetet. Minél fiatalabb a megkérdezett, annál jobbnak gondolja az egészségét. A legfiatalabbaknál, a 18–29 éveseknél 7,7 és 8,4 között mozogtak az értékek, addig a legidősebb, nyugdíjas korcsoportban 5,5 és 6,1 között. A 18–49 évesek a vizsgált 21 hónap során átlagosan 7,8-ra értékelték az egészségüket, az 50 évesnél idősebbek esetében ez az érték már csak 6,1. Minél magasabb valakinek az iskolai végzettsége, annál jobbnak véli az egészségi állapotát. Az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők esetében 6,5, a felsőfokú végzettséggel rendelkezőknél pedig 7,6 az átlag. A Budapesten élők tartják a legegészségesebbnek magukat (7,3), a községekben élők pedig a legkevésbé (6,8). A kisgyermeket nevelő szülők kiemelkednek a többi válaszadó közül, átlagosan 8,2-es értéket adtak a kérdésre, így ők gondolták magukat a leginkább egészségesnek. Kutatásunk rávilágított arra, hogy a gyermeknevelés örömet, boldogságot visz a szülők életébe, és a testi-lelki egészségükre is hatással van, hiszen a szülést követő, az anyákat jobban igénybe vevő időszak ellenére a kisgyermekes szülők érezték magukat a legjobb egészségi állapotban. Azok a szülők, akik 18 év alatti gyermeket nevelnek, egészségesebbnek érzik magukat, mint akiknek 18 évnél idősebb gyermekeik vannak: az előbbiek 7,7-re értékelték az egészségi állapotukat, míg az utóbbiak csupán 6,2-es átlagot adtak.

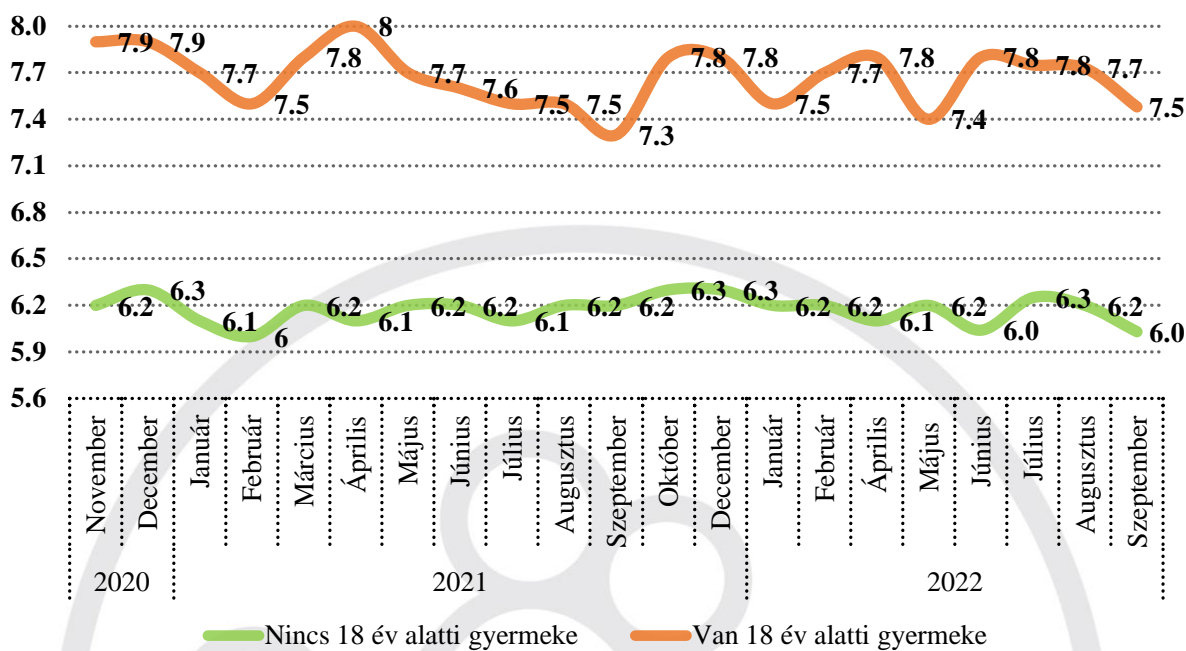

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

6. ábra: Egészségérzet, 18 év alatti gyermekek szerint, átlagok 2020. november – 2022. szeptember (N = 1000)

Megjegyzés: 2021 októberében, N=500

Saját dolgok alakulása

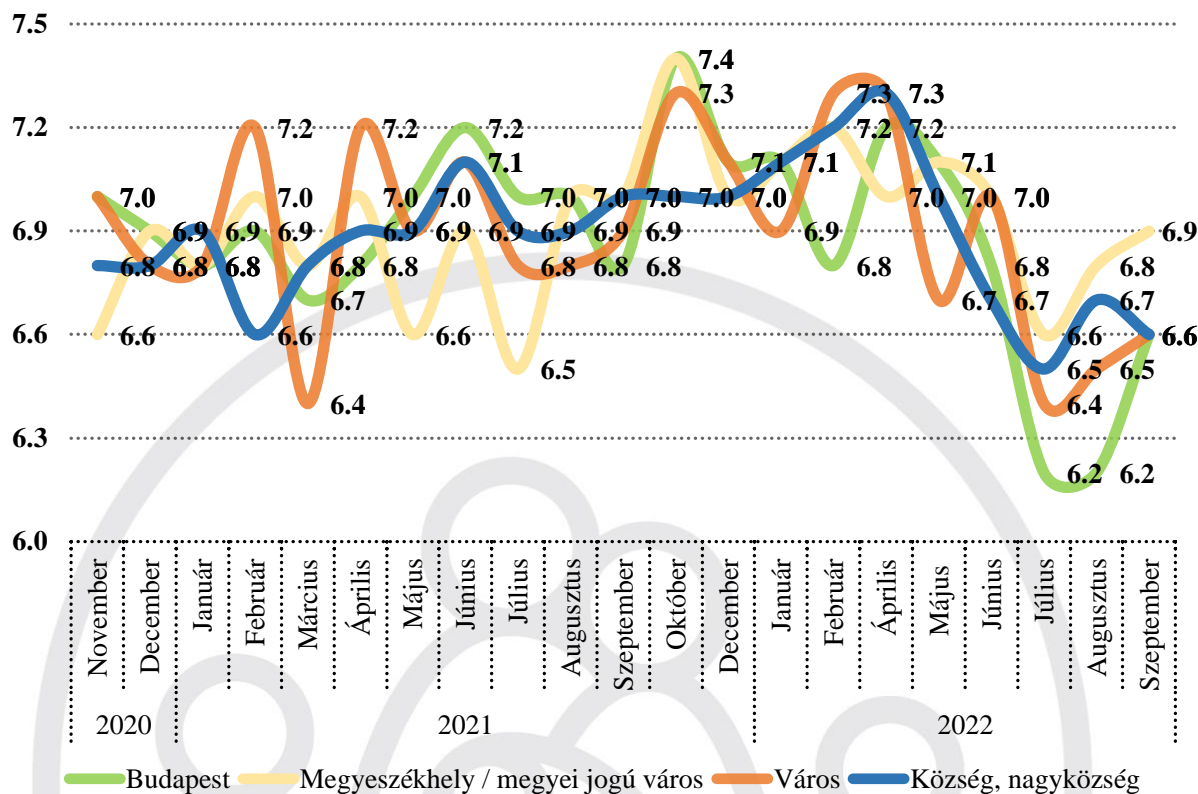
A magyar emberek összességében elégedettek a saját dolgaik alakulásával: átlagosan 6,9-es értéket adtak erre a kérdésre. A fiatalabbak jellemzően elégedettebbek a dolgaik alakulásával, mint az idősebb válaszadók.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

7. ábra: A saját dolgok alakulásával való elégedettség, korcsoportok szerint, átlagok
2020. november – 2022. szeptember (N = 1000)

Megjegyzés: 2021 októberében, N=500

Az emberek még a pandémia idején is magas, 6,7–7,1-es értékeket adtak, majd 2021 októberében az ország kedvező gazdasági helyzete miatti intézkedések – 13. havi nyugdíj, szja-visszatérítés – bejelentése, és a kifizetések megtörténte tovább emelte a kedvező hangulatot (7,2). A saját dolgok alakulására a szankciók hatására kialakult energiaválság is rányomta a bélyegét, 2021 júliusában 6,4-re esett az érték. Azonban ezen a romló társadalmi környezetben a kormány intézkedései (benzinárstop, élelmiszerárstop meghosszabbítása, kamatstop, tűzifa- és barnaszénprogram) javíthattak, hiszen augusztusban és szeptemberben már némileg kedvezőbb színben látták az emberek a dolgaik alakulását.

Település szerint vizsgálva az látszik, hogy a szankciók miatt változó energiaárak jobban rontották a budapestiek véleményét (6,2), mint a többi településtípuson élőket (6,4–6,6). Ez különösen a rezsiköltségek változásánál érdekes, hiszen a vidéki házakban élők rezsiköltsége feltehetően nagyobb mértékben fog változni, mint a jellemzően társasházakban lakó

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

fővárosiaké. Másik kiemelhető időszak 2022 februárja, amikor a kedvező gazdasági helyzet hatására elutalt szja-visszatérítés és a 13. havi nyugdíj ellenére az egyik legalacsonyabb értéket adták a fővárosiak, (6,8) szemben a többi településtípus kiugró 7,2-7,3-as értékével.

A saját dolgok alakulása kapcsán legelégedettebbek a 18–29 év közöttiek, a legkevésbé pedig az 50–65 év közöttiek. A 18–29 évesek 2021 októberében kiugróan magas értéket adtak (7,9), ami összefüggésben lehet a kormány által bejelentett fiatalokat érintő szja-mentességgel is. Minél magasabb a válaszadók iskolai végzettsége, annál kedvezőbbnek ítélik meg a helyzetet. Míg az alapfokú végzettségűek átlagosan 6,7-re értékelték az elmúlt közel két évet, addig a középfokúak 7-re, a diplomások pedig 7,2-re. Ennek oka lehet, hogy a magasabb iskolai végzettséggel kedvezőbbek az egyén munkaerőpiaci kilátásai, ami az élet további területeire is pozitív hatással lehet. A kiskorú gyermeket nevelők 2020 decembere kivételével minden hónapban kedvezőbben ítélték meg saját dolgaik alakulását azokhoz képest, akiknek már 18 év feletti a gyermeke. A legjobb értékek a 2021 október és 2022 április közötti időszakban voltak a kiskorú gyermeket nevelők körében (7,3–7,6 között), ami köthető a szja-visszatérítéshez. 2020 decemberében karantén volt, így a nagyszülők, a távolabbi családtagok nem ünnepelhetek együtt, és ez okozhatta a kiugróan alacsony értéket. Ezt fiatalabb gyermekekkel feltehetően nehezebben viselték, mint a már felnőtt gyermekkel rendelkezők. (5,4 kiskorú gyermekeseknek, 5,9 a nagyobb gyermekkel rendelkezőknél). A családi állapot szerint vizsgálva az látható, hogy a legelégedettebbek a házasok (7,2), a legkevésbé pedig az elváltak (6,3) voltak.

Elégedettségérzet

A válaszadók elégedettek az életükkel, az 1-től 10-ig terjedő skálán átlagosan 6,8 pontra értékelték azt. A legelégedettebbek 2021 októberében voltak (7,2), míg a legkevésbé 2021 januárja és márciusa között (6,5), ami összefüggést mutat egyrészt az ország újraindulásával, a 2021 szeptember végén bejelentett szja-visszatérítéssel és 13. havi nyugdíjjal, másrészt a koronavírus-járvány harmadik hulláma miatti korlátozó intézkedések negatív hatásával. A szankciós politika hatása 2022. júliusban itt is rontott a hangulaton (6,6), de a pandémia alatti mélypontot nem érte el (6,5). Összességében azt látjuk, hogy a magyarok élettel való elégedettsége stabilan pozitív tartományban volt az elmúlt közel két év során.

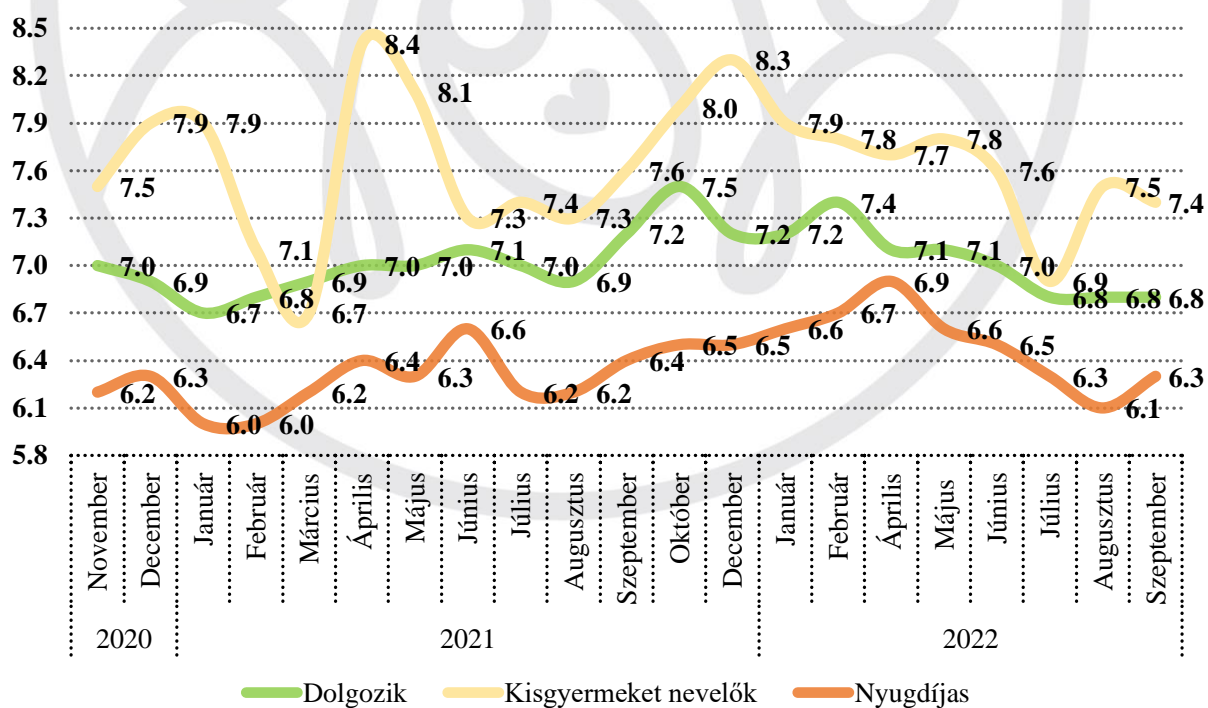

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Korcsoportos bontás szerint a fiatalabb válaszadók elégedettebbek voltak az életükkel, mint az idősebbek. A legelégedettebbek a 18–29 év közöttiek (átlagosan 7,3 ponttal), a legkevésbé elégedettek pedig az 50–65 év közöttiek (6,5) voltak. A 18–29 évesek 2021 októberében kiugróan magasra értékelték az elégedettségérzetüket (7,7). Az iskolázottság kapcsán megállapítható, hogy minél magasabb a válaszadó iskolai végzettsége, annál kedvezőbbnek ítéli meg az életét: míg az alapfokú végzettségűek átlagosan 6,4-re értékelték, addig a középfokúak 6,9-re, a diplomások pedig 7,3-ra. A gyermekes, a többgyermekes és a gyermektelen válaszadók hasonló mértékben voltak elégedettek az életükkel. A gyermek kora azonban már szignifikánsan befolyásolta az elégedettséget. Az elégedettségérzet úgy tűnik, szorosan kapcsolódik a családhoz, hiszen a kisgyermeket nevelők voltak a legelégedettebbek (7,6). Itt különösen érdekes, hogy 2021 áprilisában, a pandémia idején az iskolák, óvodák újranyitásának hírére rekordmagasra (8,4) szökött körükben az elégedettség mértéke. A kiskorú gyermeket nevelők az elmúlt közel két évben elégedettebbek voltak (7) a 18 éven felüli gyermeket nevelőknél (6,5).

8. ábra: Elégedettségérzet, munkaerőpiaci státusz szerint, átlagok 2020. november – 2022. szeptember (N = 1000)

Megjegyzés: 2021 októberében, N=500

KINCS

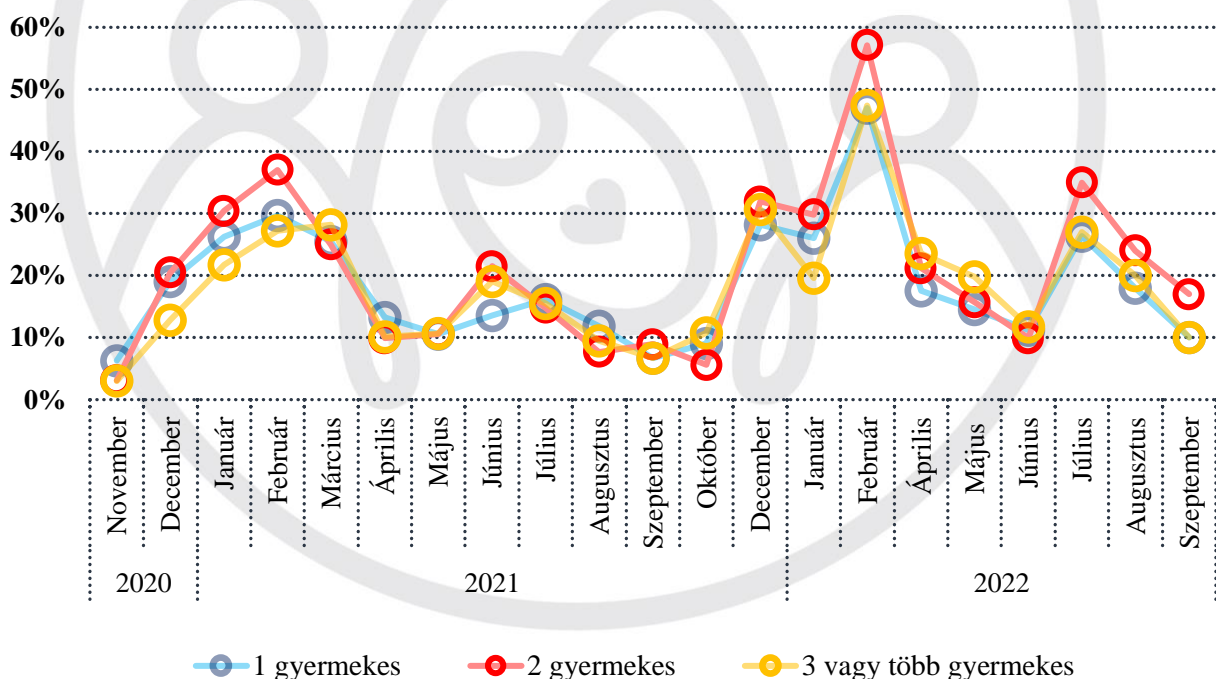
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A kutatás adataiból egyértelműen látszik, hogy családi állapot szerint vizsgálva a házasok (7,1) a legelégedettebbek, és őket követik az élettársi kapcsolatban élők (6,9), míg az egyedülállók egy egyszerű, 2022. áprilisi 7-es érték kivételével, 6–6,8 közötti értékeket adtak. Ez az adat megerősíti a korábbi kutatási eredményeket, miszerint a házasságban, stabil párkapcsolatban élők elégedettebbek az életükkel.

Gyermekvállalás és anyagi helyzet

Az elmúlt közel két évet vizsgálva 2022 februárjában, a családi szja-visszatérítés egyösszegű kifizetésének hónapjában számoltak be legnagyobb mértékben a gyermekek a jövedelmük növekedéséről. Legnagyobb arányban a kétgyermekesek (57%) állították ezt, őket követték a nagycsaládosok, valamint az egygyermekesek (47%). Összességében elmondható, hogy az ezt megelőző és az ezt követő hónapokban a gyermekek jelentős többségének nem változott a jövedelmi helyzete.

9. ábra: Azon gyermekek aránya, akik jövedelmük növekedéséről számoltak be, 2020. november – 2022. szeptember

A 18 év alatti gyermeket nevelők jövedelmi helyzetének változása is kiemelkedő volt idén februárban: egyharmaduk (34%-uk) számolt be anyagi lehetőségeik bővüléséről. Ez

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

számottevő változás, hiszen az elmúlt két év alatt átlagosan 12%-nak nőtt a jövedelmük. A nagykorú gyermeket nevelők esetében is 2022 februárjában növekedett leginkább a jövedelem, a válaszadók 64%-a nyilatkozott így. A vizsgált 21 hónap átlagát tekintve elmondhatjuk, hogy átlagosan 25%-kal növekedett azon válaszadók jövedelme, akiknek a háztartásában nincsen kiskorú gyermek.

Az életszínvonal változását vizsgálva azt látjuk, hogy a családokban - gyermekszámtól függetlenül - a jövedelememelkedés együtt járt az életszínvonal emelkedéssel. A február hónap ebben az esetben is kiemelkedik, a gyermekek - gyermekszámtól függetlenül - egyötöde (22%-a) számolt be életszínvonalának emelkedéséről. Az elmúlt huszonkét hónapban az egy- és kétgyermekes családokban, ahol az életszínvonal romlott, ott a jövedelmi helyzet jellemzően stagnált.

Összegzés

Az elmúlt közel két évben a magyaroknak nemcsak a koronavírus-járvány okozta kihívásokkal, hanem a szomszédban dúló háborús helyzettel, és annak egyre jobban érződő gazdasági következményeivel is meg kellett, meg kell küzdeniük. Nem véletlenül vetik össze egyre többen kontinensünk jelenlegi gazdasági helyzetét a két világháború közöttiével, mely az hasonlóan embert próbáló időszak volt. Ezek a rendkívüli körülmények mentálisan megterhelik az embereket, és így komolyan kihatnak a lelkiállapotukra is. Egy ország teljesítménye azonban nagy mértékben függ a lakosság lelkiállapotától, ezért a KINCS 2020 novembere óta vizsgálja a magyar emberek hangulatát, és annak változását.

Kutatásainkból kiderült, hogy a magyar emberek a pandémia és a háború ellenére az elmúlt két évben alapvetően jól érezték magukat, és kiegyensúlyozottak maradtak. A 21 vizsgált hónap során az emberek átlagosan 7,1-re értékelték közérzetüket az 1-től 10-ig terjedő skálán. 2021 októberében, továbbá 2021 decemberében és 2022 februárjában valamivel magasabb volt ez az érték: 7,4, illetve 7,3. 2021 végén a járványügyi korlátozások nélküli ünnepek, az ország erős gazdasági helyzete miatt bevezetett családpolitikai intézkedések hatására az emberek nyugodtabbak, boldogabbak voltak, mint a korábbi pandémiás időszakban. A kormány intézkedései, többek között a 13. havi nyugdíj, a szja-visszatérítés annyira stabilizálták a családok helyzetét, hogy a háború kitörése sem rontott a lelkiállapotukon. Idén júliusban és

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

augusztusban az általános hangulat azonban már tükrözte az uniós szankciók miatt kialakuló, energiaválság okozta bizonytalanabb helyzetet. Az emberek közérzet-átlaga idén júliusban 6,7 volt, ami – a világháború óta nem látott mértékű szomszédos konfliktust tekintve nem meglepő módon – a legalacsonyabb érték a vizsgált közel két év során, azonban összességében még ez az érték is pozitívnak mondható; úgy tűnik, az emberek hangulata válságálló. A kormány szeptemberben egyfelől új intézkedéseket jelentett be a magyar emberek védelme érdekében, másfelől a már meglévő intézkedések érvényességét is meghosszabbította, mint például a hatósági áras tűzifaprogram, a barnaszénprogram, az élelmiszárstop, a kamatstop, és a benzinárstop. Valószínűsíthetjük, hogy ezen intézkedések is hozzájárultak ahhoz, hogy szeptemberben valamivel javult az emberek általános hangulata (6,9). Összességében azt látjuk, hogy az elmúlt közel két év során az emberek boldogok voltak (7,4), biztonságban érezték magukat (7,2) és egészségesnek tartották magukat (7,0), valamint az életükkel is elégedettek voltak (6,8). Az adatokból az is látható, hogy a családi állapot, az életkor, a gyermeknevelés és az anyagi helyzet pozitív irányba befolyásolja a kérdésre adott válaszokat. Kopp Mária kutatásaiból ismert, hogy a családnak és a házasságnak milyen fontos szerepe van a testi-lelki egészség megőrzésében, ezt az eredményt a felméréseink is megerősítették. A család boldogságteremtő, összetartó és megnyugtató közege segített, hogy a magyar emberek könnyebben vészeljék át a pandémiát, a háború okozta lelki megterhelést és a negatív gazdasági következményeket. Az egyedülállók 6,9-re értékelték boldogságukat, ezzel a szemben a házasságban élők 7,9-re. Fontos kiemelni, hogy a kisgyermeket nevelők kiemelkedően boldogok (8,6) és jónak gondolják az egészségüket is (8,2). Ezen kérdések esetében a kisgyermekesek adták a legmagasabb értékeket. Ugyanakkor a biztonságérzet (8,1), a saját dolgok alakulása (7,6) és az elégedettségérzet esetében (7,7) is jóval az átlag feletti érték jellemzi őket. Az adatok alapján megállapítható, hogy nemcsak a lelki, hanem a testi egészség is megőrizhető a gyermeknevelés örömteli pillanataival.

A közérzet mutatók szoros kapcsolatban vannak a jövedelmi helyzettel és az életszínvonallal is, mert ez a két mutató is erőteljesen hozzájárul a családok általános hangulatához. Az elmúlt közel két évet vizsgálva 2022 februárjában, a családi szja-visszatérítés és a 13. havi nyugdíj egyösszegű kifizetésének hónapjában számoltak be a legnagyobb mértékben a gyermekesek a

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

jövedelmük növekedéséről. Legnagyobb arányban a kétgyermekesek (57%) mondták ezt, őket követik a nagycsaládosok, valamint az egygyermekesek (47%).

Összességében kutatásunk rávilágított arra, hogy a magyar emberek közérzete, hangulata a koronavírus-járvány és a háború ellenére is pozitív maradt: az átlagnál boldogabbak, jobban érzik magukat és elégedettebbek az életükkel. A család támogatása és biztonsága segített a legtöbbet ebben a rendkívüli időszakban. A házások, és a kiskorú gyermeket nevelők a legboldogabbak, annak ellenére, hogy a vírushelyzet számukra rejtette a legtöbb kihívást. Az adatok azt mutatják, hogy a kormány a házasság és a gyermeknevelés támogatásával, a családi kapcsolatok megerősítésével nemcsak anyagi értelemben, de a mentális egészség megőrzése szempontjából is a családok mellett áll. A családközpontú politikai gondolkodás sikerességét is alátámasztják az eredmények, hiszen kiderült, hogy nehéz helyzetekben a család, a családi kapcsolatok nyújtják a legnagyobb mentális és fizikai támaszt. A házas, a stabil párkapcsolattal, kisgyermekkel rendelkező családok sokkal védettebbek, mint az egyedülálló emberek. Ez az, amire hosszútávon egy ország építheti a gazdaságát és fennmaradását. A család a nemzet alapköve, és ha erősek a magyar családok, akkor a nemzet is sokkal könnyebben képes felülkerekedni a nehézségeken.